

Osa 11, Kertaustehtävät

Kertaustehtävien avulla voit harjoitella oppaassa esitettyjä asioita. Kertaustehtävät on jaoteltu ryhmiin osien 1-10 mukaisten otsikoiden perusteella.

Osa 1, Vastuut ja lainsäädäntö

Kysymys

1. Kuka vastaa siitä, että elintarvike on lainsäädännön vaatimusten mukainen?
 - A. Elintarvikealan toimija
 - B. Elintarvikevalvoja
 - C. Kuluttaja
 - D. Ei kukaan

Oikea vastaus

1. Vaihtoehto A on oikein. Elintarvikealan toimija on velvollinen huolehtimaan siitä, että elintarvike on lainsäädännön vaatimusten mukainen. Elintarviketiedoista vastaa toimija, jonka nimellä elintarviketta pidetään kaupan.

Osa 2, Pakolliset tiedot

Kysymykset

Ovatko väittämät oikein vai väärin?

1. Tuotteesi on menossa pakattuna myyntiin kuluttajalle, mutta sitä ennen jälleenmyyjälle. Laitat pakolliset elintarviketiedot valmistamasi kastikepullon etikettiin.
2. Voit laittaa valmistamasi hunajan pakkaukseen merkinnän "kurkkukivun luonnonmukaiseen lääkintään".
3. Suomessa myytävissä pakatuissa elintarvikkeissa riittää pääsääntöisesti, että pakolliset merkinnät on tehty suomeksi.
4. Maitoon ei käytetä lisäaineita. Voitkin hyvillä mielin laittaa valmistamasi maidon pakkaukseen asiaa korostavan "lisäaineeton"-merkinnän.
5. Ostat kahvilasta lounassalaatin, jonka kahvilan henkilökunta on itse pakannut myynnin nopeuttamiseksi ja helpottamiseksi. Kyseessä on pakkaamaton elintarvike.
6. Pakkaamattomista elintarvikkeista annettavat pakolliset tiedot tulee antaa aina kirjallisesti vähittäismyyntipaikassa.

Oikeat vastaukset

1. Oikein.
Pakatuissa elintarvikkeissa pakolliset elintarviketiedot on esitettävä suoraan pakkauksessa tai siihen kiinnitettyssä etiketissä.
2. Väärin.
Elintarvikkeesta ei saa esittää lääkkeellisiä väitteitä eli väitteitä siitä, että elintarvike ennalta ehkäisee, hoitaa tai parantaa ihmisen sairauksia. Näin hunajan markkinointi kurkkukivun lääkintään on kiellettyä.
3. Väärin.
Pääsääntöisesti pakattujen elintarvikkeiden pakolliset merkinnät tulee tehdä sekä suomen että ruotsin kielellä. Jos elintarviketta myydään ainoastaan Suomen yksikielisissä kunnissa, riittää, että pakolliset merkinnät on tehty kyseisen kunnan kielellä.
4. Väärin.
Koska maito ei sisällä lisäaineita, maitopakkaukseen liitetty merkintä ”lisäaineeton” on harhaanjohtava ja näin kielletty. Merkinnöissä ei saa ilmoittaa, että elintarvikkeella on sellaisia ominaisuuksia, joiden suhteen se ei poikkea muista vastaavista elintarvikkeista.
5. Oikein.
Kahvilan itse välittömään myyntiin pakkaama lounassalaatti, samoin kuin esimerkiksi tuotteet, jotka kuluttaja itse pakkaa tai jotka pakataan kuluttajan pyynnöstä, ovat pakkaamattomia elintarvikkeita.
6. Väärin.
Vähittäismyyntipaikassa pakkaamattomista elintarvikkeista annettavat pakolliset tiedot voidaan antaa myös suullisesti. Tämä edellyttää, että kuluttajalle ilmoitetaan elintarvikkeen

luovutuspaikassa selvästi ja helposti havaittavalla tavalla, että tiedot saa, kun niitä pyytää. Tietojen on lisäksi oltava kirjallisessa tai sähköisessä muodossa elintarvikkeen luovutuspaikassa henkilökunnan ja valvontaviranomaisten saatavissa. Poikkeuksena on tuotteen voimakassuolaisuudesta kertova merkintä, joka on annettava aina kirjallisesti.

Osa 3, Elintarvikkeen nimi

Kysymykset

1. Onko väittämä oikein vai väärin?
Elintarvikkeen nimenä tulee käyttää tapauskohtaisesti nimeä, joka on säädetty lainsäädännössä tai käytössä vakiintunutta nimeä tai elintarviketta kuvaavaa nimeä.
2. Onko väittämä oikein vai väärin?
Jos elintarvikkeen kaupallinen tuotenimi on riittävän tunnettu, pakkaukseen ei ole pakollista liittää elintarvikkeen nimeä.
3. Mitkä seuraavista käyvät elintarvikkeen nimeksi?
 - A. Voi
 - B. Hillomunkki
 - C. Kinkku-ananaspizza
 - D. Mansikkakääretorttu
 - E. Kuitupommi
 - F. Appelsiinimehutiviste

Oikeat vastaukset

1. Oikein.
Elintarvikkeen nimenä tulee käyttää tapauskohtaisesti nimeä, joka on säädetty lainsäädännössä, kuten juuston, voin ja jogurtin nimet, tai käytössä vakiintunutta nimeä, kuten ruisleipä ja pullapitko tai elintarviketta kuvaavaa nimeä, kuten mansikkakääretorttu tai rahkapulla.

2. Väärin.
Elintarvikkeen nimi on pakollinen merkintä. Kaupalliset nimet ja tavaramerkit ovat vapaaehtoisia merkintöjä, eivätkä ne korvaa elintarvikkeen nimeä.
3. Vaihtoehdot A, B, C, D ja F sopivat elintarvikkeiden nimiksi.
Kuitupommi on kaupallinen nimi eikä täytä vaatimuksia elintarvikkeen nimenä.

Osa 4, Ainesosaluettelo

Kysymykset

1. Mitä ainesosia tulee korostaa janssoninkiusauksen ainesosaluettelossa, kun tuote sisältää seuraavat ainekset: peruna, anjovis, laktoositon kerma, sipuli, maissitärkkelys, suola, valkopippuri ja tilli?
2. Kumpi väittämistä on oikein?
 - A. Koostettu ainesosa on elintarvikkeen valmistuksessa käytetty toinen elintarvike, joka sisältää useampaa kuin yhtä ainesosaa.
 - B. Koostettu ainesosa voidaan ilmoittaa ainesosaluettelossa aina myös pelkällä omalla nimellään eli koostetun ainesosan sisältämiä ainesosia ei ole pakko ilmoittaa.
3. Kumpi väittämistä on oikein?
 - A. Lisäaineita saa lisätä vapaasti elintarvikkeeseen
 - B. Lisäaineiden osalta tulee ainesosaluettelossa ilmoittaa myös käyttötarkoitusta osoittava ryhmänimi.
4. Onko toimintatapasi oikea vai väärä? Käytät tuotteen valmistuksessa hapettumisenestoaineena soijalesitiiniä (E 322).

Voit ilmoittaa soijalesitiinin käytöstä ainesosaluettelossa esimerkiksi seuraavasti: ”hapettumisenestoaine (E 322)”.

5. Onko toimintatapasi oikea vai väärä? Valmistat perinteisiä kaalikääryleitä. Kaalikääryleiden pakkaukseen on merkittävä kaalikääryleisiin käytetyn lihan määrä.
6. Onko väittäminen oikein vai väärin? Jos elintarvikkeessa on enintään 10 % lisättyä vettä, ei sitä tarvitse ilmoittaa lainkaan ainesosaluettelossa.

Oikeat vastaukset

1. Anjovis ja kerma ovat allergiaa aiheuttavia aineita, jotka kuuluvat elintarviketietoasetuksen liitteessä II mainittuihin tuotteisiin.
Näin ollen ne tulee ilmoittaa korostaen ainesosaluettelossa.
2. Vaihtoehto A on oikein.
Koostettu ainesosa on elintarvikkeen valmistuksessa käytetty toinen elintarvike, joka sisältää useampaa kuin yhtä ainesosaa.
Esimerkiksi kasvimagariini tai mansikkahillo ovat koostettuja ainesosia. Koostettu ainesosa voidaan vain poikkeustapauksissa ilmoittaa ainesosaluettelossa pelkällä omalla nimellään.
Esimerkiksi silloin, jos koostetun ainesosan osuus lopputuotteessa on alle 2 % ja sen koostumus on määritelty lainsäädännössä, esimerkiksi hillo tai suklaa.
3. Vaihtoehto B on oikein.
Lisäaineita lisätään elintarvikkeeseen aina jotakin teknologista tarkoitusta varten, kuten lisäämään elintarvikkeen säilyvyyttä tai parantamaan elintarvikkeen väriä ja rakennetta.

Lainsäädännössä määrätään, missä elintarvikkeissa ja miten paljon kutakin lisäainetta saa käyttää.

Lisäaineet ilmoitetaan käyttötarkoitusta osoittavalla ryhmänimellä, jota täydennetään lisäaineen omalla nimellä tai numerotunnuksella (E-koodilla).

Poikkeuksena on muunnettu tärkkelys, jonka osalta yksilöllisen nimen tai E-numeron ilmoittaminen ei ole pakollista.

4. Toimintatapasi on väärä.
Soija katsotaan allergiaa aiheuttavaksi aineeksi.
Tällöin soijasta peräisin oleva soijalesitiini on ilmoitettava omalla nimellään, pelkkä E-koodi ei riitä.
Lisäksi allergiaa aiheuttavaa ainesosaa on korostettava merkinnöissä.
Soijalesitiini tulee siis ilmoittaa ainesosaluettelossa muodossa: "hapettumisenestoaine (soijalesitiini)".
5. Toimintatapasi on oikea.
Ainesosan määrä täytyy ilmoittaa, jos kuluttaja tavallisesti yhdistää ainesosan elintarvikkeen nimeen, vaikka sitä ei olisikaan mainittu elintarvikkeen nimessä.
Esimerkiksi janssoninkiusauksesta on tällöin ilmoitettava kalan määrä, kaalikäärleestä lihan määrä ja makkarasta lihan määrä.
6. Väärin.
Jos lopullisessa elintarvikkeessa on enintään 5 % lisättyä vettä tai haihtuvaa ainetta, ei sitä tarvitse ilmoittaa ainesosaluettelossa.
Tätä poikkeusta ei kuitenkaan sovelleta lihaan, raakalihavalmisteisiin, jalostamattomiin kalastustuotteisiin ja jalostamattomiin simpukoihin.

Osa 5, Päiväysmerkintä

Kysymykset

Ovatko väittämät oikein vai väärin?

1. "Parasta ennen" -merkintä tarkoittaa ajankohtaa, johon asti elintarvike oikein säilytettynä säilyttää sille tyypilliset ominaisuudet.
2. Viimeisellä käyttöajankohdalla tarkoitetaan ajankohtaa, johon asti elintarviketta saa käyttää tai myydä.
3. Pakasteen pakkauksessa tulee ilmoittaa viimeinen käyttöpäivä.
4. Pakatun jauhelihan merkinnöissä tulee ilmoittaa "parasta ennen" -päivämäärä.

Oikeat vastaukset

1. Oikein.
"Parasta ennen" -merkintä tarkoittaa ajankohtaa, johon asti elintarvike oikein säilytettynä säilyttää sille tyypilliset ominaisuudet, kuten maun ja rakenteen. Puhutaan myös vähimmäissäilyvyysajasta. Elintarvikkeen voi myydä tai käyttää "parasta ennen" -päivämäärän jälkeenkin edellyttäen. Se kuitenkin edellyttää, ettei elintarvikkeen laatu ole oleellisesti heikentynyt. Vastuu elintarvikkeen laadusta on tässä tapauksessa myyjällä tai elintarvikkeen luovuttajalla. Jotta kuluttajat eivät kuitenkaan epähuomiossa ostaisi päiväykseltään vanhentuneita elintarvikkeita, tulisi päiväyksen ylittymisestä ilmoittaa myytävän tai luovutettavan tuotteen yhteydessä.
2. Oikein.
Viimeisellä käyttöajankohdalla tarkoitetaan ajankohtaa, johon asti elintarviketta saa käyttää tai myydä.

Elintarviketta ei saa myydä viimeisen käyttöpäivän jälkeen eikä käyttää myytävän tai tarjottavan elintarvikkeen valmistuksessa.

3. Väärin.
Pakasteissa ilmoitetaan aina ”parasta ennen” -päivämäärä
4. Väärin.
Mikrobiologisesti helposti pilaantuviin elintarvikkeisiin, kuten pakattuun jauhelihaan, tulee merkitä viimeinen käyttöajankohta tai viimeinen käyttöpäivä. ”Parasta ennen” -merkintä ei ole riittävä.

Osa 6, Alkuperämaa

Kysymykset

1. Minkä ilmoitat tuotteen alkuperämaaksi, kun
 - A. Oregano on viljelty Italiassa, mutta kuivatettu ja pakattu Suomessa?
 - B. Juusto on valmistettu Ranskassa, mutta raastettu ja pussitettu Suomessa?
 - C. Raakapakastettu leipä on valmistettu Saksassa, mutta leipä paistetaan Suomessa?
2. Mille seuraavista pakatuista elintarvikkeista alkuperämaan ilmoittaminen on aina pakollista? Naudanliha, Broileri, Ruisleipä, Kirsikka, Mehu, Hunaja, Oliiviöljy
3. Mille seuraavista pakkaamattomista elintarvikkeista alkuperämaan ilmoittaminen on aina pakollista? Naudan jauheliha, Kala, Ruisleipä, Viinirypäle, Rusina, Mansikka, Muffinssi, Patonki

Oikeat vastaukset

1. A) Italia, B) Ranska, C) Saksa.
Alkuperämaaksi katsotaan maa, jossa elintarvike on valmistettu tai tuotettu. Valmistuksena ei pidetä esimerkiksi elintarvikkeen kuivaamista, pakkaamista, raastamista, pussittamista eikä raakapakasteen paistamista.
2. Alkuperämaa on ilmoitettava naudanlihasta, broilerista, kirsikasta (tuoreet kokonaiset kasvikset), hunajasta ja oliiviöljystä.
Ruisleivän ja mehun alkuperämaa on ilmoitettava vain tarvittaessa eli silloin, kun sen ilmoittamatta jättäminen voi johtaa kuluttajaa harhaan.
3. Alkuperämaa on ilmoitettava jauhelihasta, kalasta, viinirypäleistä ja mansikoista (tuoreet kokonaiset kasvikset).
Ruisleivän, rusinoiden, leivoksen ja patongin alkuperämaa on ilmoitettava vain tarvittaessa eli silloin, kun sen ilmoittamatta jättäminen voi johtaa kuluttajaa harhaan.

Osa 7, Säilytys- ja käyttöohje

Kysymykset

1. Mikä tai mitkä seuraavista väitteistä pitävät paikkansa?
 - A. Käyttöohje on pakollinen kaikissa pakatuissa elintarvikkeissa.
 - B. Käyttöohjeeksi riittää pakkauksissa kuva tai symboli.
 - C. Käyttöohje voi olla myös varoitusmerkintä.
2. Mikä tai mitkä seuraavista väitteistä pitävät paikkansa?
 - A. Säilytysohje on pakollinen kaikissa pakatuissa elintarvikkeissa.

- B. Säilytysohje on pakollinen pakkauksessa, jos tuotteen säilyminen edellyttää huoneenlämpötilasta poikkeavaa lämpötilaa.
- C. Elintarvikealan toimija arvioi itse, onko tuoreen kalan pakkaukseen välttämätöntä laittaa säilytysohje.
3. Pakkaamattomien elintarvikkeiden käyttö- ja säilytysolosuhteet on annettava kuluttajalle
- A. aina vähittäismyynnissä
- B. tarvittaessa vähittäismyynnissä
- C. aina tarjoilupaikassa
- D. tarvittaessa tarjoilupaikassa.

Oikeat vastaukset

1. Vaihtoehto C on oikein.
Elintarvikkeen pakkaukseen tulee merkitä käyttöohje tarvittaessa eli silloin, jos elintarvikkeen tarkoituksenmukainen käyttö ilman sitä on vaikeaa. Käyttöohjeet voivat olla myös varoitusmerkintöjä tai annostusohjeita. Käyttö-ohjeet annetaan sanoilla ja numeroilla.
Kuvien ja symbolien käyttö ei ole yksinomaan riittävää, mutta niitä voidaan käyttää lisäkeinona tietojen esittämiseen.
2. Vaihtoehto B on oikein.
Elintarvikkeen pakkaukseen merkitään säilytysohjeet tarvittaessa.
Merkintä vaaditaan silloin, kun tuotteen säilyminen ilmoitettuun ajankohtaan saakka edellyttää huoneenlämpötilasta poikkeavaa lämpötilaa tai muutoin erityisiä säilytys- tai käyttöolosuhteita.

Säilytysohje on kuitenkin aina ilmoitettava mikrobiologisesti helposti pilaantuvien elintarvikkeiden, kuten tuoreen kalan, pakkauksissa.

3. Vaihtoehto B on oikein.
Pakkaamattomasta elintarvikkeesta on vähittäismyyntipaikassa annettava loppukuluttajalle tarvittavat säilytys- ja käyttöohjeet.
Tarjoilupaikassa tietoja ei tarvitse antaa.

Osa 8, Ravintoarvo

Kysymykset

Ovatko väittämät oikein vai väärin?

1. Ravintoarvoilmoitus on aina pakollinen sekä pakatuille että pakkaamattomille elintarvikkeille.
2. Elintarvikkeen energiasisältöön lasketaan mukaan kaikki elintarvikkeen sisältämät energiaa tuottavat ravintoaineet.
3. Kalsiumin määrän voi merkitä ravintoarvoilmoitukseen, jos kiinteä elintarvike sisältää kalsiumia vähintään 15 % päivittäisen saannin vertailuarvosta.
4. D-vitamiinin määrän voi merkitä ravintoarvoilmoitukseen, jos juoma sisältää D-vitamiinia vähintään 5 % päivittäisen saannin vertailuarvosta.
5. Ravintoarvoilmoituksessa suolan määräksi ilmoitetaan elintarvikkeeseen lisätyn suolan määrä.
6. Jos elintarvikkeen suolapitoisuus ylittää tietyt rajat, vaaditaan voimakassuolaisuutta koskeva lisämerkintä.
Vaatimus ei kuitenkaan koske pakkaamattomia elintarvikkeita, jotka ovat vähittäismyyntipaikoissa.

7. Mitkä seuraavista ovat pakollisesti ilmoitettavia tietoja pakattujen elintarvikkeiden ravintoarvomerkinnoissä:

- Energia
- Rasva
- Tyydyttyneet rasvahapot
- Tyydyttymättömät rasvahapot
- Hiilihydraatit
- Sokerit
- Tärkkelys
- Ravintokuitu
- Proteiini
- Suola
- Natrium
- Vitamiinit
- Kivennäisaineet

Oikea vastaukset

1. Väärin.
Ravintoarvoilmoitus tulee tehdä lähes kaikkiin pakattuihin elintarvikkeisiin. Sen sijaan pakkaamattomista elintarvikkeista on pakollista antaa vain joitakin ravintoarvotietoja tietyissä tapauksissa vähittäismyyntipaikassa (juustoista, makkaroista ja lihaleikkeleistä rasvan ja suolan määrä ja ruokaleivistä suolan määrä).
2. Oikein.
Energiasisältöön lasketaan mukaan kaikki elintarvikkeen sisältämät energiaa tuottavat ravintoaineet muuntokertoimien avulla.
3. Oikein.
Kivennäisaineen (tai vitamiinin) määrän voi ilmoittaa ravintoarvoilmoituksessa vain, jos sitä esiintyy elintarvikkeessa merkitsevä määrä.

Merkitseväksi määräksi kiinteiden elintarvikkeiden osalta katsotaan vähintään 15 % päivittäisen saannin vertailuarvosta.

4. Väärin.
Vitamiinin (tai kivennäisaineen) määrän voi kertoa ravintoarvoilmoituksessa vain, jos sitä esiintyy elintarvikkeessa merkitsevä määrä.
Merkitseväksi määräksi juomien osalta katsotaan vähintään 7,5 % päivittäisen saannin vertailuarvosta.
5. Väärin.
Ravintoarvoilmoituksessa ilmoitetaan elintarvikkeen sisältämän suolan kokonaismäärä, johon lasketaan mukaan sekä elintarvikkeeseen lisätty suola että ainesosien luontaisesti sisältämä natrium.
6. Väärin.
Jos elintarvikkeen suolapitoisuus ylittää tietyt lainsäädännössä esitetyt rajat, vaaditaan voimakassuolaisuutta koskeva lisämerkintä.
Vaatimus koskee sekä pakattuja (9 ryhmää, MMMa 1010/2014) että tiettynä pakkaamattomia elintarvikkeita (juustot, makkarat, leikkeleenä käytettävät lihavalmisteet ja ruokaleipä). Tarjoilupaikassa voimakassuolaisuutta ei tarvitse ilmoittaa.
7. Pakattujen elintarvikkeiden ravintoarvoilmoituksessa pakollisesti ilmoitettavia tietoja ovat seuraavat:

energia	kJ/kcal
rasva	g
- josta tyydyttynyttä	g
hiilihydraatit	g
- josta sokereita	g
proteiini	g
suola	g

Osa 9, Muut pakolliset tiedot

Kysymykset

- Olet pakkaamassa elintarvikepakastetta myyntiin. Mikä tai mitkä näistä pakkausmerkinnöistä ovat pakollisia?
 - Sana ”pakastettu” tai ”pakaste”
 - Merkintä ”ei saa jäädyttää uudelleen sulatuksen jälkeen”
 - Säilytyslämpötila
 - Aika, jonka ostaja voi pakastetta säilyttää
 - Parasta ennen -merkintä
- Mikä tai mitkä seuraavista väittämistä pitävät paikkansa?
 - Toimijan nimi ja www-osoite tulee kertoa kuluttajalle elintarvikepakkauksessa.
 - Toimijan sähköpostiosoite tai ainakin puhelinnumero tulee ilmoittaa pakkauksessa, jotta kuluttaja voi tarvittaessa antaa suoraan palautetta toimijalle.
 - Toimijan nimi ja osoite ovat pakollisia tietoja elintarvikepakkauksessa.
 - Toimijan rooli, jos se ei ole valmistaja, on tarpeen ilmoittaa pakkauksessa.
- Mikä tai mitkä seuraavista väitteistä pitävät paikkansa?
 - Sisällön määrä ilmoitetaan pakkauksessa painoyksiköissä tai nestemäisten tuotteiden osalta tilavuusyksiköissä.
 - Sisällön määrä voidaan ilmoittaa myös pelkästään esimerkiksi unsseina tai paunoina, jos tuote tulee ulkomailta ja kyseisiä mittayksiköitä on käytetty alkuperäisissä pakkausmerkinnöissä.
 - Sisällön määrään lasketaan mukaan pakkausmateriaalin paino.

D. Etikkaliemeen säilöttyjen maustekurkkujen pakkauksessa tulee kertoa kurkkujen ja etikkaliemen yhteismäärä sekä maustekurkun määrä valutettuna.

- Mikä tai mitkä seuraavista väittämistä pitävät paikkansa?

A. Tunnistusmerkki vaaditaan laitoksessa valmistettuihin pakattuihin eläinperäisiin elintarvikkeisiin.

B. Tunnistusmerkki voi korvata elintarvike-erän tunnuksen.

C. Elintarvike-erä on yleensä korkeintaan yhden päivän tuotannon suuruinen.

D. Parasta ennen -merkintä voi korvata erätunnuksen, jos se ilmoitetaan päivän ja kuukauden tarkkuudella.

Oikea vastaukset

- Kaikkien näiden merkintöjen tulee löytyä pakasteen pakkauksesta, joka menee myyntiin kuluttajalle tai suurtaloudelle.
- Vaihtoehdot C ja D ovat oikein. Pakkaukseen on merkittävä elintarvikealan toimija, joka vastaa elintarviketiedoista ja sellainen osoite, että kirjeposti löytää perille. Jos pakkauksessa ilmoitetusta toimijan nimestä tai muuten pakkauksesta saa harhaanjohtavan käsityksen toimijan roolista, on nimeä syytä täydentää toimijan roolia koskevalla maininnalla (esimerkiksi ”valmistuttaja”, ”pakkaaja” tai ”markkinoija”).
- Vaihtoehdot A ja D ovat oikein. Sisällön määrällä tarkoitetaan elintarvikkeen määrää, joka on pakkauksessa pakkaushetkellä. Pakkausmateriaalin painoa ei saa sisällyttää ilmoitettuun sisällön määrään.

Sisällön määrä on ilmaistava nestemäisten tuotteiden osalta tilavuusyksikköinä ja muiden elintarvikkeiden osalta painoyksikköinä. Torikaupassa tai vastaavassa kaupassa voidaan myydä kiinteitä tuotteita myös tilavuuden perusteella, esimerkiksi mansikoita litrahintaan.

Sisällön määrä on ilmoitettava elintarvikkeista Suomessa yleisesti käytetyin painoyksiköin (mg, g, kg) tai tilavuusyksiköin (ml, dl, l). Unssi (oz.) ja pauna (lb) eivät ole Suomessa yleisesti käytettäviä paino- tai tilavuusyksiköitä. Kun kiinteää elintarviketta myydään suola-, mauste-, sokeri- tai muussa vastaavassa liemessä, on ilmoitettava sekä elintarvikkeen kokonaispaino että kiinteän elintarvikkeen paino.

4. Vaihtoehdot A, C ja D ovat oikein. Tunnistusmerkki vaaditaan kaikkiin laitoksessa valmistettuihin eläinperäisiin elintarvikkeisiin. Tunnistusmerkki ei korvaa elintarvike-erän tunnusta, jonka tarkoituksena on yksilöidä samaan erään kuuluvat elintarvikkeet. Elintarvike-erä tuotetaan, valmistetaan tai pakataan käytännöllisesti katsoen samaan aikaan ja samalla tavalla. Erä on yleensä korkeintaan yhden päivän tuotannon suuruinen. Erätunnus voidaan korvata elintarvikkeen säilyvyysaikaan (parasta ennen / viimeinen käyttöajankohta / viimeinen käyttöpäivä) liittyvällä merkinnällä. Tämä edellyttää, että ilmoitetaan ainakin päivä ja kuukausi tässä järjestyksessä.

Osa 10, Esimerkkejä

Kysymykset

- Näet ravintolassa seuraavan kyltin lounasvaihtoehdoista. Arvioi, onko ravintolan lounaslistalla esitetty kaikki lainsäädännön vaatimat merkinnät.

Päivän lounas

Wieninleike ja perunamuusi	8,90 €
Kasvislasagne	7,90 €
Lohisalaatti	7,90 €
Ohukaiset ja mansikkahillo	2,50 €

Havaitsetko kyltissä puutteita? Oikeita vastauksia voi olla useita.

- Kyltissä ei ole puutteita
- Kyltissä on puutteita elintarvikkeen nimessä.
- Kyltissä on puutteita ainesosien ilmoittamisessa.
- Kyltissä on puutteita päiväysmerkinnöissä.
- Kyltissä on puutteita alkuperämaan ilmoittamisessa.
- Kyltissä on puutteita ravintoarvotiedoissa.

- Tehtävänäsi on laatia ainesosaluettelo pullapitkon pakkaukseen. Valitse ainesosille oikea järjestys.

- Maito 1000 g
- Hiiva 100 g
- Sokeri 300 g
- Kananmuna 110 g
- Suola 20 g
- Kardemumma 30 g
- Vehnäjauho 2000 g
- Rypsiöljy 350 g

- Ainesosaluettelo laadittaessa täytyy myös huomioida mahdolliset allergiaa ja intoleransseja aiheuttavat aineet. Valitse, mikä tai mitkä seuraavista pullapitkon ainesosista pitää korostaa ainesosaluettelossa.

- A. Maito
- B. Hiiva
- C. Sokeri
- D. Kananmuna
- E. Suola
- F. Kardemumma
- G. Vehnäjauho
- H. Rypsiöljy

Oikeat vastaukset

1. Vaihtoehto C ja E ovat oikein.
Lounasravintolan kyltissä on puutteita ainesosien ilmoittamisessa.
Kyltissä ei ole mainittu allergioita aiheuttavia aineita tai vaihtoehtoisesti sitä, että tiedot voi pyytää henkilökunnalta.

Esimerkkejä
 - Lasagnessa on tyypillisesti maitoa ja vehnää.
 - Wieninleikkeen paneroinnissa on tyypillisesti vehnää (korppujauhoja) ja kananmunaa sekä koristelussa anjovista.
 - Ohukaisissa on tyypillisesti maitoa, kananmunaa ja vehnää.
 - Lohisalaatissa kala-allergeeni käy ilmi jo nimestä, mutta mahdolliset muut allergiaa aiheuttavat aineet eivät.

Wieninleike on valmistettu tuoreesta nautanlihasta. Kyltissä tai muualla tarjoilupaikassa ei ole selkeästi ilmoitettu lihan alkuperämaata.

Muilta osin lounaslistassa on vaaditut merkinnät. Elintarvikkeen nimet ovat oikein muodostettuja.

Päiväysmerkintää tai ravintoarvotietoja ei vaadita pakkaamattomista elintarvikkeista tarjoilupaikassa.

2. Ainesosaluettelon oikea järjestys on tämä:
Ainekset: Vehnäjauho, maito, rypsiöljy, sokeri, kananmuna, hiiva, kardemumma, suola.
Ainesosat ilmoitetaan ainesosaluettelossa yhtenä kokonaisuutena valmistusajankohdan mukaisen painon mukaan alenevassa järjestyksessä.
3. Vaihtoehdot A, D ja G ovat oikein.
Allergiaa tai intoleranseja aiheuttavat aineet tulee korostaa pakkausmerkinnöissä.
Pullapitkon aineksista allergiaa aiheuttaviksi katsotaan vehnä, maito ja kananmuna.